

INTERFAOL METODLAR ORQALI BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARIDA MUSTAQIL FIKRLASHNI SHAKLLANTIRISH

Mardayeva Salima Ilhom qizi

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti

Pedagogika fakulteti Boshlang'ich ta'lim
yo'nalishi 4- bosqich talabasi

Email : mardayevasalima@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17346531>

Annotatsiya : Ushbu maqolada boshlang'ich ta'lim jarayonida interfaol metodlardan foydalanish orqali o'quvchilarda mustaqil fikrlashni shakllantirish masalalari yoritilgan. Innovatsion yondashuvlar asosida o'quvchilarning faolligini oshirish, ularni ijodiy va tanqidiy fikrlashga yo'naltirish bo'yicha samarali usullar tahlil qilingan. Shuningdek, interfaol darslarning ta'lim sifatiga ta'siri hamda o'qituvchining zamonaviy pedagogik kompetensiyalarini rivojlantirishdagi o'rni ochib berilgan.

Kalit so'zlar : interfaol metodlar, boshlang'ich ta'lim, mustaqil fikrlash, innovatsion yondashuv, ijodiy fikrlash, tanqidiy tafakkur, ta'lim sifati, pedagogik kompetensiya .

Аннотация : В данной статье рассматриваются вопросы формирования самостоятельного мышления учащихся начальных классов посредством использования интерактивных методов обучения. Анализируются эффективные способы повышения активности учащихся, их вовлечения в творческое и критическое мышление на основе инновационных подходов. Также раскрывается влияние интерактивных уроков на качество образования и роль учителя в развитии современных педагогических компетенций .

Ключевые слова : интерактивные методы, начальное образование, самостоятельное мышление, инновационный подход, творческое мышление, критическое мышление, качество образования, педагогическая компетенция .

Abstract : This article explores the development of independent thinking among primary school students through the use of interactive teaching methods. It analyzes effective strategies to enhance students' engagement, creativity, and critical thinking based on innovative approaches. The study also highlights the impact of interactive lessons on education quality and the teacher's role in developing modern pedagogical competencies

Keywords : interactive methods, primary education, independent thinking, innovative approach, creative thinking, critical thinking, quality of education, pedagogical competence

Bugungi kunda ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlarning asosiy maqsadi — o'quvchilarning mustaqil fikrlaydigan, ijodkor, tashabbuskor va zamonaviy bilimlarni egallashga intiladigan shaxs sifatida shakllanishiga erishishdir. Ayniqsa, boshlang'ich ta'lim bosqichida bu jarayonning to'g'ri yo'lga qo'yilishi keyingi bosqichlardagi ta'lim sifatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Interfaol metodlardan foydalanish ta'lim jarayonini faollashtirish, o'quvchilarda mustaqil fikrlash, mulohaza qilish, muammoni hal etish va tahlil qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu boisdan, o'qituvchilar o'z faoliyatida innovatsion yondashuvlar, interfaol o'yinlar, muammoli vaziyatlar, guruhli ishlash texnologiyalaridan samarali foydalanishlari zarur.

Mustaqil fikrlashni shakllantirish — bu nafaqat bilim berish, balki o'quvchini o'z fikrini bildirishga, dalillashga, turli nuqtayi nazarlarni solishtirishga o'rgatish demakdir. Interfaol metodlar bu jarayonda o'quvchining shaxsiy faolligini oshirib, uni ta'lim jarayonining markaziga aylantiradi.

Maqolada aynan shu yo'nalishda — interfaol metodlar yordamida o'quvchilarda mustaqil fikrlashni rivojlantirish imkoniyatlari, ularning samaradorligi, shuningdek, o'qituvchining innovatsion kompetensiyalarini takomillashtirish masalalari tahlil etiladi.

Boshlang'ich ta'lim jarayonida o'quvchilarning mustaqil fikrlash qobiliyatini shakllantirish ularning tafakkurini, ijodiy yondashuvini va o'qishga bo'lgan qiziqishini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Bugungi kunda ta'lim tizimida qo'llanilayotgan interfaol metodlar o'quvchini faollikka, izlanishga, muammoni hal etishga va o'z fikrini erkin ifodalashga yo'naltiradi. Interfaol metodlar o'zaro hamkorlikka, o'quvchi va o'qituvchi o'rtasidagi faol muloqotga asoslanadi. Bunday metodlarda o'qituvchi bilimni tayyor holda bermaydi, balki o'quvchilar bilan birgalikda bilimni izlaydi, tahlil qiladi va xulosa chiqaradi. Natijada o'quvchi dars jarayonining markazida bo'ladi va o'z fikrini mustaqil shakllantirishga o'rganadi.

Boshlang'ich sinflarda interfaol metodlardan foydalanish o'quvchilarning fikrlash doirasini kengaytiradi, ularni mustaqil qaror qabul qilishga, o'z nuqtayi nazarini asoslashga, jamoada ishlashga o'rgatadi. Ayniqsa, "Aqliy hujum", "Klaster", "Insert", "Debat" kabi usullar o'quvchilarda tahliliy fikrlash, muammoni turli burchaklardan ko'ra bilish va ijodiy yechim topish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Interfaol metodlardan foydalanilgan darslar an'anaviy darslarga nisbatan yanada qiziqarli, samarali va esda qolarli bo'ladi. O'quvchilarda o'z fikrini dalillar bilan himoya qilish, boshqalarning fikrini tinglash va tahlil etish madaniyati shakllanadi. Bu esa mustaqil fikrlashni rivojlantirishning eng muhim omillaridan biridir.

Boshlang'ich ta'lim o'qituvchisining vazifasi o'quvchini o'ylashga undaydigan, savol berishga, izlanishga, xulosa chiqarishga yo'naltiruvchi muhit yaratishdan iborat. O'qituvchi bu jarayonda faqat bilim beruvchi emas, balki yo'naltiruvchi, rag'batlantiruvchi va ijodiy hamkor sifatida faoliyat yuritadi. Shuningdek, darslarda zamonaviy texnologiyalar, multimedia vositalari, elektron taqdimotlar va o'yinli dasturlardan foydalanish o'quvchilarni yanada faolroq qiladi. Bu usullar o'quvchilarning mustaqil fikrlashini, mantiqiy tafakkurini va ijodkorlik salohiyatini oshiradi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, interfaol metodlar yordamida o'quvchilar bilimni tayyor holda emas, balki izlanish orqali egallaydilar. Bu esa ularni mustaqil fikrlaydigan, faol, mas'uliyatli va ijodkor shaxs sifatida shakllanishiga xizmat qiladi. Shu jihatdan interfaol metodlar boshlang'ich ta'lim tizimini modernizatsiya qilish va ta'lim sifatini oshirishda muhim o'rin tutadi. O'qituvchi interfaol metodlarni to'g'ri tanlab, o'quvchilarning yosh, psixologik va individual xususiyatlarini inobatga olgan holda darslarni tashkil etsa, bu jarayon nafaqat bilim sifati, balki shaxsiy rivojlanish ko'rsatkichlariga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Xulosa qilib aytganda, interfaol metodlar boshlang'ich ta'lim tizimida ta'lim jarayonini takomillashtirish, o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantirish va zamonaviy kompetensiyalarni shakllantirishning eng samarali yo'llaridan biridir

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Safarova M. " Boshlang`ich sinf o`quvchilarida interfaol metodlardan foydalanish ". Toshkent , 2024 . " Ilm – Ziyo " nashriyoti .
2. Islomova G . " Boshlang`ich sinflarda interfaol darslarning afzal jihatlari " . Toshkent , 2024 . " O`zbekiston Ta`limi " nashriyoti .
3. Karimov O . " Boshlang`ich sinflarda interfaol metodlar : nazariy va amaliy jihatlari " . Toshkent , 2023 . " Fan va texnologiya " nashriyoti .
4. www.edu.uz